

รูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรในเพจขายสินค้าออนไลน์ Shopee Typology and Beliefs Regarding Dragon-Themed Merchandise on the Shopee E-Commerce Platform

¹หลี่ ดานนา ²สมบัติ สมศรีพลอย ³อภิวัฒน์ สุธรรมดี

¹Li Danna ²Sombut Somsriploy ³Apiwat Suthamdee

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

^{1,2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences,

Bansomdejchaopraya Rajabhat University

¹Corresponding Author's Email: lldnn320@gmail.com

Received March 7, 2026; Revised March 30, 2026; Accepted: April 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์รูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรในเพจขายสินค้า Shopee การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2566 ถึง 30 มิถุนายน 2567 พบจำนวนสินค้ามังกรที่ปรากฏความเชื่อ ทั้งหมด 99 ชิ้น โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกสินค้าที่มีรูปมังกร สื่อถึงความเชื่อเรื่องความมั่งคั่ง สิริมงคล หรือโชคลาภ และจำหน่ายจริงบน Shopee ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบสินค้าของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee มีสินค้าทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) มังกรรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน 2 ประเภท คือ รูปปั้นมังกรตั้งโต๊ะและรูปมังกรติดผนัง 2) มังกรรูปแบบเครื่องประดับ 4 ประเภท คือ กำไลข้อมือ สร้อยและจี้ แหวน และนาฬิกา และ 3) มังกรรูปแบบเหรียญ รูปแบบสินค้าทั้ง 3 รูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์ศิลป์ สืบทอดจากความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะมังกร ส่วนความเชื่อพบ 2 ความเชื่อ ได้แก่ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะ โดยความเชื่อในรูปลักษณะของมังกรในรูปแบบสินค้าจำแนกได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะของมังกรตามลักษณะทั่วไป ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะของมังกรตามประเภท และความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะทรงเล็บของมังกร และ 2) ความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ โดยได้เสริมความเชื่อของมังกรจากเทพเจ้าที่มีอำนาจบารมี ให้ขยายอำนาจครอบคลุมทั้งด้านความมั่นคงและความร่ำรวย เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม

คำสำคัญ: ความเชื่อ; สินค้ามังกร; เพจขายสินค้า Shopee; รูปแบบ

Abstract

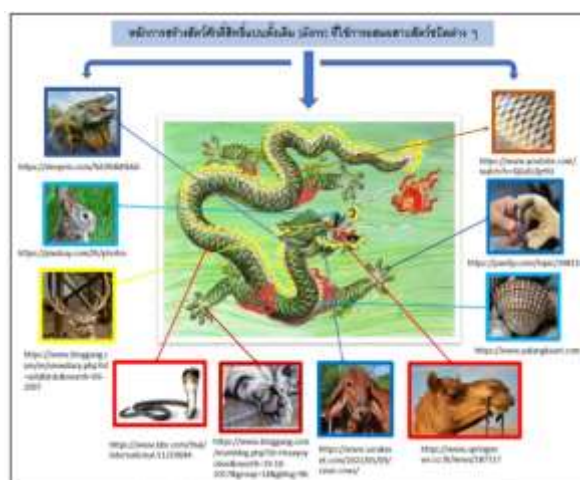
This research article aimed to study the typology and belief systems associated with dragon-themed merchandise on the Shopee e-commerce platform. Data collection was conducted from July 1, 2023, to June 30, 2024. The investigation identified a total of 99 dragon-related items exhibiting belief-based characteristics.

The research results were found as follows; The findings reveal that the dragon-themed merchandise on Shopee can be categorized into three distinct typologies: 1) Home Décor, consisting of two sub-categories: tabletop statues and wall-mounted art; 2) Jewelry and Accessories, comprising four sub-categories: bracelets, necklaces with pendants, rings, and wristwatches; and 3) Coins. Collectively, all three typologies represent artistic creations that inherit and reflect traditional beliefs regarding dragon iconography. Regarding the belief systems, two primary categories were identified: 1) Beliefs pertaining to Physical Appearance (Iconography), which can be further classified into three aspects: general characteristics, specific dragon types, and the significance of dragon claws; and 2) Beliefs pertaining to Sacred Symbolism. In this context, the dragon's auspiciousness is augmented by its association with powerful deities, thereby extending its symbolic authority to encompass stability, security, and wealth, ultimately fulfilling societal needs and aspirations.

Keywords: Beliefs; Dragon-Themed Merchandise; Shopee E-Commerce Platform; Typology

บทนำ

มังกรเป็นสัตว์ในตำนานจีนโบราณและเป็นสัญลักษณ์สำคัญของจักรพรรดิและวัฒนธรรมจีน ชาวจีนนับถือมังกรต่อเนื่องมาหลายพันปี โดยในภาษาจีนเรียกว่า “หลง” 龙 (Long) ซึ่งมีรูปลักษณ์ผสมผสานจากสัตว์หลายชนิด (นพพล จันทรกระจ่างแจ้ง และศิริวรรณ เรืองศรี, 2563) กล่าวว่า รูปลักษณ์มังกรมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนถึงสมัยราชวงศ์ และในสมัยราชวงศ์อันได้อธิบาย ลักษณะเด่นว่าคล้ายสัตว์ 9 ชนิด ได้แก่ 1) เขากวาง 2) ตากระต่าย 3) หัวอูฐ 4) หูวัว 5) คองู 6) เกี๋ยปลา 7) ท้องกบหรือเปลือกหอยแครง 8) ฝ่าเท้าเสือ และ 9) กรงเล็บเหยี่ยว ดังที่ภาราดา วิรัสวีร์ ได้ออกแบบไว้ดังภาพที่ 1 (ภาราดา วิรัสวีร์, 2565)

ภาพประกอบ 1 ลักษณะเด่นของสัตว์ต่าง ๆ ที่รวมเป็นรูปลักษณ์มังกร

รูปลักษณะของมังกรจากภาพเกิดจากการนำความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ มารวมกัน ทำให้มังกรกลายเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของจีน ซึ่งเป็นตัวแทนของความเป็นสิริมงคล ความยิ่งใหญ่ คุณธรรม ความดี หากกล่าวถึงมังกร ก็จะเข้าใจทันทีว่าเป็นสัญลักษณ์ของประเทศจีน (กัญญรัตน์ เวชชาสูตร, 2559) ในงานวิจัยเรื่อง มโนทัศน์เรื่องนาของชนชาติไท อธิบายว่า มังกรจีนเป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดิ สื่อถึงความยิ่งใหญ่และอำนาจ โดยเฉพาะมังกร 5 เล็บซึ่งเป็นตราประจำจักรพรรดิและรัชทายาท อีกทั้งยังเป็นเครื่องหมายแห่งความเข้มแข็ง สิริมงคล ความมั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรือง จึงนิยมใช้รูปมังกรเป็นองค์ประกอบในพระราชวัง วัด และศาลเจ้า ชาวจีนเชื่อว่ามังกรเป็นสัตว์ประเสริฐ จึงได้รับความนิยมสูงและมักประดับบนหลังคาอาคารหรือบานประตูในฐานะทวารบาล โดยความหมายอันเป็นสิริมงคลของมังกรมีอิทธิพลต่อความเชื่อของชาวจีนทุกระดับ (สมฤทธิ์ บัวเงิน, 2537) สำหรับประเทศไทย รูปแบบมังกรเริ่มปรากฏในศิลปะสุโขทัยช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 (ปรัชญา เหลืองแดง, 2556) และสังคมไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับมังกรมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับสถาบันพระมหากษัตริย์และตำราโหราศาสตร์ เนื่องจากความเชื่อที่ผูกพันกับมังกรอย่างแนบแน่น

ปี 2567 ซึ่งเป็นปีนักษัตรมะโรง ปรากฏสินค้ามังกรหลากหลายรูปแบบในเพจ Shopee แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซขนาดใหญ่ โดย “ประชาชนดิจิทัล” ระบุว่า Shopee มียอดขายอันดับ 1 ใน 6 ประเทศอาเซียน จึงมีอิทธิพลต่อสังคมไทยอย่างมาก สินค้าบน Shopee ได้นำมังกรมาใช้เป็นสัญลักษณ์ โดยประยุกต์ความเชื่อที่สืบทอดจากจีนหรือสร้างความหมายใหม่ตามบริบทไทย ทั้งในลักษณะการผลิตซ้ำและการสร้างสรรค์ใหม่ จากข้อมูลเบื้องต้นพบประเด็นด้านรูปลักษณะและความเชื่อที่น่าสนใจ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสินค้าและความเชื่อที่ปรากฏ โดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างสรรคศิลป์ของ ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ ร่วมกับแนวคิดเรื่องความเชื่อ เพื่ออธิบายว่ารูปลักษณะมังกรบน Shopee เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับบริบทสังคมร่วมสมัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรในเพจขายสินค้า Shopee

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพจขายสินค้าบนแพลตฟอร์ม Shopee โดยใช้ระยะเวลาการเก็บข้อมูล 1 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2566 ถึง 30 มิถุนายน 2567 พบสินค้ามังกรที่ปรากฏความเชื่อจำนวนทั้งหมด 99 ชิ้น โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (1) เป็นสินค้าที่ใช้รูปมังกรเป็นองค์ประกอบหลัก (2) มีข้อความอธิบายที่สะท้อนความเชื่อ เช่น ความมั่งคั่ง สิริมงคล หรือโชคลาภ (3) จำหน่ายจริงบนแพลตฟอร์ม Shopee ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) การศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับมังกร รูปลักษณะของมังกร ความเชื่อ รูปแบบสินค้า แนวคิดหลักการ

สร้างสรรค์ศิลปะของ ฌองค์ชัย ปิฎกรัษต์ และแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์รูปแบบสินค้ามังกรและความเชื่อเกี่ยวกับมังกรที่ปรากฏในเพจขายสินค้า Shopee โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความเชิงสัญลักษณ์ ภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับมังกร รูปลักษณ์ของมังกร ความเชื่อ รูปแบบสินค้า และหลักการสร้างสรรค์ศิลปะของ ฌองค์ชัย ปิฎกรัษต์ เพื่ออธิบายกระบวนการสร้างความหมายของมังกรในบริบทสังคมร่วมสมัย

2) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

การศึกษารูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรในเพจขายสินค้า Shopee จากการวิเคราะห์พบรูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบสินค้าของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee

รูปแบบ คือ รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ หรือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นรูปนั้น ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ในเพจขายสินค้าออนไลน์ Shopee พบว่ามีการสร้างสรรค์รูปแบบสินค้าของมังกรที่หลากหลาย แต่ละรูปแบบมีลักษณะการสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการทางศิลปะที่แตกต่างกันไป จากการวิเคราะห์จำแนกได้เป็นรูปแบบ 3 รูปแบบ ได้แก่ มังกรรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน มังกรรูปแบบเครื่องประดับ และมังกรรูปแบบเหรียญ แต่ละรูปแบบผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1.1 มังกรรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน

อุปกรณ์ตกแต่งบ้าน เป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้เกิดความงดงามตามจุดหรือมุมต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดความสวยงาม ซึ่งมังกรในรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่งแบบบ้าน นอกจากจะมีความสวยงามแล้วยังคงความเชื่อเกี่ยวกับมังกรไว้ด้วย การสร้างสรรค์รูปแบบมังกรที่ปรากฏในเพจขายสินค้า ปรากฏการสร้างสรรค์ 2 ประเภท ได้แก่ รูปปั้นมังกรตั้งโต๊ะ จำนวน 37 ชิ้น และรูปมังกรติดผนัง จำนวน 19 ภาพ รวมทั้งหมด 56 ชิ้น ดังตัวอย่างในภาพที่ 2

ภาพประกอบ 2 รูปปั้นมังกรทองถือแก้วและภาพมังกรติดผนัง
ที่มา: เพจ Shopee (2567, ออนไลน์)

จากภาพที่ 1 แสดงสินค้ามังกรในรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่ง ได้แก่ รูปปั้นมังกรทองถือแก้วตั้งโต๊ะ และภาพมังกรติดผนังลำตัวขดเป็นเลข 8 รูปปั้นจัดเป็นประติมากรรมลอยตัว มีลักษณะครบถ้วนตามคติความเชื่อ ได้แก่ สีทอง มีเกล็ด เขา หนวด หาง ขา 4 ขาและกรงเล็บ โดยขาหน้าถือลูกแก้วสีทอง อีกสามขาขึ้นบนเมฆ ขนาดสูง 11 ซม. ยาว 22 ซม. กว้าง 5.5 ซม. ส่วนภาพมังกรติดผนังเป็นงานจิตรกรรม ลำตัวสีทอง มีเกล็ด เขา หนวด หาง ไม่มีขาและเล็บ คงรูปแบบตามคติจีนดั้งเดิม โดยจัดองค์ประกอบให้มังกรเป็นประธานในรูปเลข 8 ซึ่งสื่อถึงความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรือง เสริมด้วยโคลงทองและข้อความ “มั่งมี มั่งคั่ง” และ “เจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย” สะท้อนการผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมกับการสร้างสรรค์ร่วมสมัยจนเกิดเป็นรูปแบบสินค้าใหม่ ทั้งนี้ รูปปั้นตั้งโต๊ะเหมาะกับการตกแต่งบ้านทั้งด้านสุนทรียะและความเชิงสัญลักษณ์ เนื่องจากถ่ายทอดรูปลักษณะมังกรได้ครบถ้วน ขณะที่ภาพติดผนังเน้นความคมชัดและรายละเอียดของภาพ แม้ต่างรูปแบบแต่ทั้งสองยังคงองค์ประกอบสำคัญ เช่น เขา ศีรษะ และลำตัว เพื่อบ่งชี้อัตลักษณ์ของมังกรอย่างชัดเจน

1.2 มังกรรูปแบบเครื่องประดับ

มังกรนอกจากจะปรากฏอยู่ในรูปแบบประติมากรรมลอยตัวหรือจิตรกรรมในรูปแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้านแล้ว ยังพบว่าปรากฏในรูปแบบเครื่องประดับด้วย เนื่องจากเครื่องประดับเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งร่างกายให้เกิดความงาม แต่ปัจจุบันเครื่องประดับไม่ได้แค่ให้ความสวยงามเพียงอย่างเดียว แต่อาจจะแฝงคติความเชื่อหรือลวดลายของความเชื่อลงไปด้วย ซึ่งมังกรในรูปแบบเครื่องประดับมีจำนวนทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่ กำไลข้อมือ 13 วง สร้อยและจี้ 8 เส้น แหวน 7 วง นาฬิกา 2 เรือน รวมทั้งหมด 30 ชิ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 กำไลข้อมือมังกรสองหัวและจี้มังกร

ที่มา: เพจ Shopee (2567, ออนไลน์)

ภาพสินค้ารูปแบบกำไลมังกร เป็นการสร้างสรรค์โดยเน้นเพียงส่วนของหัวของมังกร ซึ่งลักษณะหัวมังกรทั้งสองหัวหันหน้าเข้าหากันมีเขา มีหนวด มีเกล็ด ลำตัวสีทอง แต่รูปลักษณะบางส่วน เช่น ขา กรงเล็บ หรือหาง อาจไม่มีการสร้างสรรค์ร่วมด้วย เนื่องจากพื้นที่จำกัดของกำไลเหมาะสำหรับสวมข้อมือ หากมีขามังกรอาจไม่สะดวกแก่การสวมใส่ แต่ในการออกแบบก็ได้นำลักษณะดั้งเดิมของมังกรส่วนหัวและลำตัวตามความเชื่อของชาวจีนมาออกแบบได้อย่างดี ส่วนรูปแบบสร้อยและจี้จะเน้นลักษณะส่วนหัวของมังกรให้มีความโดดเด่น ซึ่งจี้ของมังกรจะปรากฏรูปร่างค่อนข้างครบถ้วนเนื่องจากมีพื้นที่ในการสร้างสรรค์ ดังในภาพที่ 3 จี้มังกร จะพบส่วนประกอบรูปลักษณะมังกรทั้งหมด แต่รูปแบบสร้อยจะพบส่วนหัวเพียงบริเวณตะขอของสร้อย รูปแบบแหวน พบการสร้างสรรค์ทั้งที่

ปรากฏรูปลักษณ์ของมังกรครบทั้ง 9 อย่าง และไม่ครบ โดยมีสาเหตุมาจากพื้นที่ในการออกแบบที่จำกัด และรูปแบบนาฬิกา จะพบการสร้างสรรค์โดยปรากฏรูปลักษณ์ของมังกรที่ครบถ้วน เพราะมีพื้นที่ให้บรรจุรูปลักษณ์ของมังกรในหน้าปัดนาฬิกาได้มากกว่า

สินค้ามังกรรูปแบบเครื่องประดับทั้ง 4 รูปแบบ แม้จะมีการสร้างสรรค์รูปลักษณ์มังกรที่ต่างกัน เพราะพื้นที่ของสินค้าที่จำกัดและความสะดวกสบาย แต่ก็ได้สร้างสรรค์โดยการนำรูปลักษณ์สำคัญที่บ่งชี้ว่าเป็นมังกร เช่น หัว เขา หรือเกล็ดของมังกรมาเป็นส่วนประกอบและนอกจากความสวยงามของรูปลักษณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วยังปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับมังกรในสินค้านั้นด้วย

1.3 มังกรรูปแบบเหรียญ

เหรียญ หมายถึง โลหะที่มีลักษณะแบนหรือรูปเหลี่ยมเป็นต้น มีภาพนูนหรือตัวอักษร อยู่บนพื้น ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) การสร้างสรรค์มังกรในรูปแบบเหรียญเป็นการนำมังกรไปอยู่ภายในมีลักษณะเป็นนูนต่ำ มีจำนวนทั้งหมด 13 เหรียญ ซึ่งเหรียญทั้งหมดเป็นทรงกลมมีมังกรเป็นส่วนประกอบของเหรียญ ดังตัวอย่าง

ภาพประกอบ 4 เหรียญมังกร

ที่มา: เพจ Shopee (2567, ออนไลน์)

เหรียญจากตัวอย่างมีลักษณะเป็นทรงกลม ภายในเหรียญเป็นมังกรนูนขึ้นมาจากพื้นเหรียญเล็กน้อย ส่วนประธานของเหรียญ คือ มังกรคาบแก้ว มีชื่อเหรียญว่า “เหรียญมังกรดวงตาสวรรค์” สร้างขึ้นปี 2551 รูปมังกรในฐานะที่เป็นส่วนประธานลำตัวสีทอง มีหัว มีเขา มีหนวด มีเกล็ด มีขา 4 ขา มีเล็บ 5 เล็บ และมีหาง การสร้างสรรค์เหรียญจากตัวอย่างเป็นการต่อยอดทางวัฒนธรรม กล่าวคือ นำความเชื่อเกี่ยวกับมังกรมาสร้างสรรค์ในรูปแบบเหรียญ ซึ่งยังรูปลักษณ์ของมังกรได้อย่างครบถ้วน แสดงถึงปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจของมังกรมีผลต่อการสร้างสรรค์เหรียญมังกรออกมาได้อย่างดี

2. ความเชื่อเกี่ยวกับมังกรที่ปรากฏในรูปแบบสินค้าของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee

จากการศึกษาพบว่าความเชื่อเกี่ยวกับมังกรที่ปรากฏในรูปแบบสินค้าแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของมังกร และความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee ดังรายละเอียด

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ในรูปแบบสินค้าของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee

ลักษณะของมังกรที่ปรากฏในรูปแบบสินค้าต่าง ๆ ซึ่งยังคงสอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิม โดยจำแนกได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ตามลักษณะทั่วไป ตามประเภท และตามลักษณะทรงเล็บ

ประเด็นแรก ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของมังกรตามลักษณะทั่วไป มังกรมีรูปลักษณ์เกิดจากการผสมผสานลักษณะของสัตว์ 9 ชนิด ได้แก่ 1) เขากวาง 2) หูวัว 3) หัวอูฐ 4) ลำตัวงู 5) ตากระต่าย 6) กรงเล็บเหยี่ยว 7) เกล็ดปลา 8) ท้องหอย 9) ฝ่าเท้าเสือ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของมังกรตามลักษณะทั่วไป

รูปแบบ สินค้ามังกร	จำนวน	รูปลักษณ์ทั่วไปของมังกร								
		เขา	หู	ฝ่าเท้า	เล็บ	ท้อง	ตา	หัว	คอและลำตัว	เกล็ด
รูปปั้นตั้งโต๊ะ	37	37	37	36	36	36	37	37	37	37
รูปติดผนัง	19	19	19	18	18	19	19	19	19	19
กำไล	13	13	12	4	1	8	13	13	10	8
สร้อย/จี้	8	8	8	4	4	7	8	8	7	8
แหวน	7	7	7	3	3	4	7	7	7	7
นาฬิกาข้อมือ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
เหรียญ	13	13	13	13	11	13	13	13	13	13
รวม	99	99	98	80	75	89	99	99	95	94

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวพบว่ามีลักษณะพบดังนี้ 1. หัว ปรากฏ 99 ชิ้น นำจากหัวอูฐ ครบทุกสินค้า แสดงถึงความสำคัญของหัวมังกร และสื่อถึงโชคลาภ ความอดทน และความแข็งแกร่ง 2. ตา ปรากฏ 99 ชิ้น นำจากตากระต่ายที่ไวต่อสิ่งแวดล้อม สื่อถึงความเฉลียวฉลาด ความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครอง และการมองการณ์ไกล 3. เขา ปรากฏ 99 ชิ้น นำจากเขากวาง เป็นภาพจำสำคัญของมังกร สื่อถึงสุขภาพแข็งแรงและอายุยืน 4. หู ปรากฏ 98 ชิ้น นำจากหูวัวที่ไวต่อเสียง สื่อถึงความตื่นตัว ความแข็งแรง และความอดทน 5. คอและลำตัว ปรากฏ 95 ชิ้น นำจากงูที่ยาวและยืดหยุ่น หมายถึงความคล่องแคล่วและการปรับตัว 6. เกล็ด ปรากฏ 94 ชิ้น นำจากเกล็ดปลาที่แข็งแรงและแวววาวเหมือนเกราะ สื่อถึงความแข็งแกร่งและการปกป้อง 7. ท้อง ปรากฏ 89 ชิ้น เชื่อว่านำจากท้องกบและหอย โดยใกล้เคียงหอยแครงมากที่สุด สื่อถึงความอ่อนโยนและการรองรับ 8. ฝ่าเท้า ปรากฏ 80 ชิ้น นำจากฝ่าเท้าเสือ สื่อถึงอำนาจและความน่าเกรงขาม 9. เล็บ ปรากฏ 75 ชิ้น นำจากกรงเล็บเหยี่ยวที่คมและแข็งแรง สะท้อนความกล้าหาญและความเข้มแข็ง

ประเด็นที่สอง ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์ตามประเภทของมังกร พบว่าลักษณะของมังกรในทั้งสินค้า 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบสินค้ามังกรตกแต่งบ้าน ได้แก่ รูปปั้นมังกรตั้งโต๊ะและรูปมังกรติดฝาผนัง 2) รูปแบบเครื่องประดับ ได้แก่ แหวนมังกร กำไลมังกร สร้อยและจี้มังกร และนาฬิกาข้อมือมังกร และ 3) แบบเหรียญ มีลักษณะของเขาคือครบและสอดคล้องกับลักษณะของมังกร “หลง” ซึ่งตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน หลังจะเป็นมังกรที่มีอำนาจสูงสุด มีลักษณะเด่นคือ “เขา” จากการศึกษาพบว่าเขาของมังกรได้กลายเป็นรูปลักษณ์สำคัญที่จะนำเสนอลักษณะเด่นของมังกรให้ชัดเจนขึ้นและสร้างความศักดิ์สิทธิ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์มังกรตามประเภทหลง

หมวดหมู่	ประเภท	รูปลักษณ์ของมังกรชีวเล้งหรือ หลง	ความเชื่อเกี่ยวกับมังกร
1. หมวดหมู่ อุปกรณ์ ตกแต่งบ้าน	1.1 ประเภท รูปปั้นมังกรตั้ง โต๊ะ	 ลำตัวของมังกรสีทอง ขนาดใหญ่ยืน เหนือเมฆ มีเขา	- เสริมฮวงจุ้ย - เสริมบารมี - เพิ่มพลัง - แก้ขง - เฮง ๆ
		 ลำตัวของมังกรสีดำแซมทอง มีเขา ขนาดใหญ่ยืนเหนือเมฆ	- เสริมฮวงจุ้ย - ความมั่งคั่ง รุ่งเรือง - โชคลาภเงินทอง - ความสำเร็จร่ำรวยขึ้น - มังกรมี พลังอำนาจบารมี - สามารถ ปราบภูตผีปีศาจ
	1.2 รูปมังกร ติดผนัง	 มังกรตัวสีทอง มีเขา ขดตัวเป็นเลข 8	- โชคลาภ - อำนาจ - ความรุ่งเรือง - เลข 8 หมายถึง รวย มั่งคั่ง เชื่อว่าเป็นเลขแห่งความโชคดี ความสุข ความเจริญ รุ่งเรือง และความสำเร็จ
2 หมวดหมู่ เครื่องประดับ	2.1 กำไลมังกร	 มังกรลำตัวสีทอง มีเขา สองหัว	ความสำเร็จชีวิต เจริญรุ่งเรือง เสริมฮวงจุ้ย การป้องกันความชั่วร้าย
	2.2 จี้มังกร	 มังกรหยกมีเขา	นำพาโชคลาภ วาสนา อายุยืน ยาว ดึงดูดทรัพย์สินเงินทอง ร่มเย็นเป็นสุข อุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน ปิด เป่าสิ่งไม่ดี ชีวิตราบรื่น

หมวดหมู่	ประเภท	รูปลักษณะของมังกรชีวเล้งหรือ หลง	ความเชื่อเกี่ยวกับมังกร
	2.3 แหวน มังกร	 มังกรลำตัวสีทอง มีเขา	โชคลาภ รุ่งเรือง ส่งเสริมธุรกิจการค้า
	2.4 นาฬิกา มังกร	 หน้าปัดมังกรมีเขา ลำตัวสีทอง	เสริมดวงชะตา
3. หมวดหมู่ เหรียญ	เหรียญมังกร	 เหรียญมังกรทองมีเขา	-พลังอำนาจ -วาสนา-บารมี -ความยิ่งใหญ่ -ความอุดมสมบูรณ์ -ความโชคดี -ความมั่งคั่ง -เกื้อหนุนเสริมดวงชะตา -แก้ปชง -ร้ายกลายเป็นดี -เสริมความเจริญรุ่งเรือง -เป็นที่รักของคนทั้งปวง -มีโชคลาภวาสนา -สุขภาพสมดุล -เกิดเมตตาผู้ใหญ่ให้การอุปถัมภ์ค้ำชู คอยช่วยเหลือในหน้าที่การงาน -ทำการสิ่งใดจะมีชัยเหนือกว่าคนอื่น

จากตารางพบว่าสินค้ามังกรแต่ละรูปแบบที่ยกมาทั้งหมดจะมีเขา บ่งบอกลักษณะของมังกรตามประเภทของหลง ซึ่งเชื่อว่ามีอำนาจสูงสุด ดังนั้น การสร้างความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะของมังกรจึงต้องการสร้างขึ้นจากลักษณะดั้งเดิมและที่ยึดถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะการบันดาสสิ่งต่าง ๆ เช่น อำนาจ วาสนา โชคลาภ เพื่อให้ผู้ศรัทธาได้เกิดความสนใจ ซึ่งเมื่อได้บูชาแล้วก็ย่อมนำมาซึ่งความสบายใจให้แก่ผู้ศรัทธา ซึ่งการสร้างรูปลักษณะของมังกรในรูปแบบสินค้าจะสร้างมังกรประเภท “หลง” ทั้งหมด เพราะลักษณะการยืนเหนือเมฆ จึงเป็นการเน้นย้ำลักษณะของหลงที่อาศัยอยู่บนสวรรค์ เพื่อยืนยันการสร้างมังกรให้มีรูปลักษณะที่ศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจสูงสุด ดังนั้น เพื่อจะสร้างความศักดิ์สิทธิ์ การนำลักษณะของมังกรประเภทหลงในฐานะมังกรที่มีอำนาจสูงสุดจึงจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ศรัทธาในมังกรได้ดี ส่วนมังกรเป็นมังกรไม่มีเขา อาศัยอยู่ในมหาสมุทรและมังกรเหียวเป็นพวกมังกรมีเกล็ด อาศัยตามลุ่มหนองหรือถ้ำตามภูเขา จึงอาจไม่แสดงถึงพลังอำนาจความศักดิ์สิทธิ์เท่ากับหลง

ประเด็นสุดท้าย ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะกรงเล็บของมังกร รูปลักษณะของมังกรนอกจากจะแบ่งตามความประเภทแล้ว ยังมีการแบ่งตามเล็บของมังกรตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน

จากการวิเคราะห์พบว่า รูปลักษณะของมังกรตามจำนวนเล็บไม่ได้อิงอยู่กับความเชื่อดั้งเดิมตามที่กล่าวไว้ข้างต้น อาจเกิดจากความประสงค์ของผู้สร้าง ซึ่งสินค้ารูปปั้นตั้งโต๊ะ พบเพียง 5 เล็บ และ 4 เล็บเท่านั้น แต่รูปติดผนัง พบทั้ง 5 เล็บ 4 เล็บ และ 3 เล็บ แหวนและกำไลข้อมือ พบเพียง 4 เล็บจี้ และนาฬิกาพบ 5 เล็บ ส่วนเหรียญพบทั้ง 5 เล็บ 4 เล็บ และ 3 เล็บ แสดงให้เห็นว่าจำนวนการปรากฏของเล็บมังกรที่ปรากฏ อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเกี่ยวกับเล็บ ถือเป็นการลดกฎเกณฑ์ทางสังคมให้มังกรบุคคลทุกระดับเข้าถึงได้ แม้จะมีการสร้างสรรค์รูปแบบสินค้ามังกรในรูปแบบที่ต่างกัน แต่ก็ยังปรากฏจำนวนเล็บ 3-5 เล็บ ดั้งเดิมซึ่งถือเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อเกี่ยวกับเล็บของมังกร

2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ในรูปแบบสินค้าของมังกรในเพจขายสินค้า Shopee

สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดนิยามกันเพื่อใช้แทนอีกสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) มังกรในฐานะสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนจึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ได้รับการประกอบสร้างขึ้น มา จากการศึกษาพบความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ของมังกร ได้แก่ 1. รูปแบบสินค้าที่มีความหมายแสดงถึงความเชื่อและ 2. จำนวนความเชื่อที่ปรากฏในสินค้าแต่ละรูปแบบ ตารางที่ 3

ตาราง 3 ความเชื่อในพลังอำนาจของมังกร

ความเชื่อ	รูปแบบสินค้า							
	รูปปั้นตั้งโต๊ะ	รูปติดผนัง	แหวน	กำไล	สร้อยและจี้	นาฬิกา	เหรียญ	รวม
ความสุข	✓	-	✓	✓	-	-	✓	5
อำนาจ	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
แก้ปชง	✓	-	-	-	-	-	✓	2
ปรับและเสริม ฮวงจุ้ย	✓	✓	-	✓	-	-	-	3
เสริมดวงชะตา สิริมงคล	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	6
บริวารดี น่านับถือเป็นมิตร	✓	-	✓	-	✓	-		3
แก้ปัญหาลุปสรค	✓	-	-	-	-	-	-	1
มีปัญญา	✓	-	-	-	-	-	-	1
มีวาสนา	✓	✓	-	✓	-	-	-	3
มีบารมี	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	5
มียศฐา	✓	-	-	-	-	-	-	1
เจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้า	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	5

ความเชื่อ	รูปแบบสินค้า							
	รูปปั้นตั้งโต๊ะ	รูปติดผนัง	แหวน	กำไล	สร้อยและจี้	นาฬิกา	เหรียญ	รวม
ปกป้องภัย	✓	✓	-	✓	✓	-	-	4
นำโชค โชคดี	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
ร่ำรวย	✓	-	-	-	-	-	-	1
ความแข็งแรง อายุยืน	✓	-	-	✓	✓	-	-	3
ความมานะ อดทน	✓	-	-	-	-	-	-	1
ความกล้าหาญ	✓	-	-	✓	-	-	-	2
มีความมั่นคง ซื่อสัตย์ รักมั่นคง	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	5
สำเร็จ	✓	-	-	-	-	-	-	1
เจรจาดี	✓	-	-	-	-	-	-	1
ลูกหลานเชื่อฟัง	✓	-	-	-	-	-	-	1
รวม	22	9	8	11	7	1	7	

จากตารางพบความเชื่อ ดังนี้ 1. รูปแบบสินค้าที่มีความหมายแสดงถึงความเชื่อ ทั้งหมด 7 รูปแบบ ปรากฏจำนวนความเชื่อตามลำดับ ได้แก่ 1) รูปปั้นตั้งโต๊ะมังกร ปรากฏ 22 ความเชื่อ เช่น ความสุข อำนาจ แก้ป้าง มีวาสนา มีบารมี เจริญรุ่งเรือง ฯ แสดงว่าสามารถบรรจุความเชื่อได้หลากหลายเพื่อตอบสนองผู้ศรัทธา 2) กำไลมังกร ปรากฏ 11 ความเชื่อ เช่น ความสุข อำนาจ แก้ป้าง ขง ปรับฮวงจุ้ย มีวาสนา โดยรูปลักษณะมังกรช่วยเพิ่มมิตีความเชื่อแก่ผู้สวมใส่ 3) รูปติดผนังมังกร ปรากฏ 9 ความเชื่อ เช่น อำนาจ เสริมฮวงจุ้ย มีวาสนา มีบารมี เน้นด้านอำนาจและบารมี 4) แหวน มังกร ปรากฏ 8 ความเชื่อ เช่น ความสุข อำนาจ นำโชค เสริมความเชื่อในชีวิตประจำวัน 5) สร้อย จี้ และเหรียญมังกร ปรากฏ 7 ความเชื่อ เช่น อำนาจ มีบารมี นำโชค โชคดี สะท้อนความต้องการของผู้ศรัทธา และ 6) นาฬิกามังกร ปรากฏ 1 ความเชื่อ คือ เสริมดวงชะตา สิริมงคล 2. จำนวนความเชื่อที่ปรากฏในสินค้าแต่ละรูปแบบ จากทั้งหมด 22 ความเชื่อ ผู้วิจัยสรุปจากมากไปหาน้อย โดยกล่าวถึงความเชื่อที่พบในสินค้า 6-4 รูปแบบ ดังนี้

1. ความเชื่อที่ปรากฏในสินค้า 6 รูปแบบ ได้แก่ 1) อำนาจ พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน กำไล สร้อยและจี้ และเหรียญมังกร สะท้อนการผลิตซ้ำความเชื่อดั้งเดิมเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ 2) เสริมดวงชะตา สิริมงคล พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน กำไล นาฬิกาข้อมือ และเหรียญมังกร แสดงถึงความต้องการความเป็นสิริมงคล 3) นำโชคและโชคดี พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน กำไล สร้อยและจี้ และเหรียญมังกร สะท้อนความเชื่อที่โชคช่วยให้ชีวิตดีขึ้น 2. ความเชื่อที่ปรากฏในสินค้า 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) ความสุข พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ แหวน กำไล และเหรียญมังกร เพื่อสร้าง

ความสบายใจ 2) มีบาร์มี พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน สร้อยและจี้ และเหรียญมังกร สื่อถึงความยิ่งใหญ่และการยอมรับ 3) เจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้า พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน กำไล และสร้อยกับจี้มังกร สะท้อนความเติบโตด้านการค้าและการเงิน 4) ความมั่นคง ชื่อสัตย์ รักมั่นคง พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง แหวน กำไล และเหรียญมังกร ครอบคลุมทั้งการประดับบ้านและร่างกาย และ 3. ความเชื่อที่ปรากฏในสินค้า 4 รูปแบบ คือ ปกป้องภัย พบในรูปปั้นตั้งโต๊ะ รูปติดผนัง กำไล และสร้อยกับจี้มังกร แสดงว่าสามารถพกพาและตั้งประดับเพื่อป้องกันภัยอันตรายได้ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของมนุษย์ที่ทำหน้าที่เป็นกรอบการปฏิบัติและที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มังกรในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการผสมผสานลักษณะสัตว์ต่าง ๆ จึงสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของมนุษย์ และเมื่อถูกสร้างขึ้นในรูปแบบสินค้า ก็มีการสอดแทรกความเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถอภิปรายการผลิตซ้ำความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะมังกรในรูปแบบสินค้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะของมังกร ตามความเชื่อดั้งเดิม ได้แก่

1) ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณะของมังกร โดยนำลักษณะของสัตว์ 9 ชนิด ได้แก่ เขากวาง ตากระต่าย หัวอูฐ หูวัว คองู เกล็ดปลา ท้องกบหรือเปลือกหอยแครง ฝ่าเท้าเสือ และกรงเล็บเหยี่ยว สอดคล้องกับรูปลักษณะมังกรที่ ภาราดา วิริสวรี (2565) ได้ออกแบบไว้ ซึ่งรูปลักษณะของมังกรแต่ละส่วนนั้นมีความหมายตามความเชื่อของชาวจีนทั้งสิ้น ดังที่ All around China (2068) กล่าวว่า เขากวางสูง แหลม แตกกิ่งก้าน หมายถึง สุขภาพแข็งแรงและอายุยืนยาว หูวัว ไวต่อเสียง หมายถึงความตื่นตัว หัวอูฐ ใหญ่ โค้งมน หมายถึง ความอดทนและความแข็งแกร่ง ลำตัวงู ยาว ยืดหยุ่น หมายถึงความคล่องแคล่ว ตากระต่าย สว่าง เปล่งประกาย หมายถึง ความฉลาดและการมองเห็นไกล กรงเล็บเหยี่ยว คม แข็งแรง หมายถึงพลังกำลังและความกล้าหาญ เกล็ดปลา แข็งแหวว หมายถึงความแข็งแกร่งและการปกป้อง ท้องกบ เรียบลื่น หมายถึงความอ่อนโยน ฝ่าเท้าเสือ กว้าง แข็งแรง หมายถึงอำนาจและพลังชีวิต ดังนั้น รูปลักษณะของมังกรจึงสะท้อนภูมิปัญญาการผสมผสานความเชื่อของสัตว์ต่าง ๆ อย่างแยบคาย สอดคล้องกับ ณรงค์ชัย ปิฎกธวัช (2562) ที่กล่าวถึงการสร้างสรรค์ศิลปว่าในหลักการสร้างสรรค์นั้นเกิดจากฝีมือมนุษย์ ซึ่งได้รวบรวมวิถีชีวิต โดยเฉพาะความเชื่อความศรัทธาในอำนาจของมังกรจึงได้สร้างสรรค์สินค้ามังกรในรูปแบบต่าง ๆ

2) ความเชื่อเกี่ยวกับประเภทของมังกร ส่วนใหญ่สร้างสรรค์ตามมังกรประเภท “หลง” หรือ มังกรฟ้า ที่มีเขาเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจและความยิ่งใหญ่ ลักษณะเด่นของมังกรประเภทหลงซึ่งเป็นมังกรที่มีอำนาจสูงสุดตามความเชื่อดั้งเดิม คือ มีเขา สอดคล้องกับ สมบัติ พลายน้อย (2556) ที่กล่าวถึงมังกรหลงหรือขิวเล้งว่าเป็นมังกรที่มีอำนาจมากที่สุดในบรรดามังกรแต่ละประเภท การสร้างสรรค์สินค้ามังกรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ยึดโยงอยู่กับประเภทของมังกรจึงช่วยขับเน้นเทพคุณของมังกรในฐานะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้

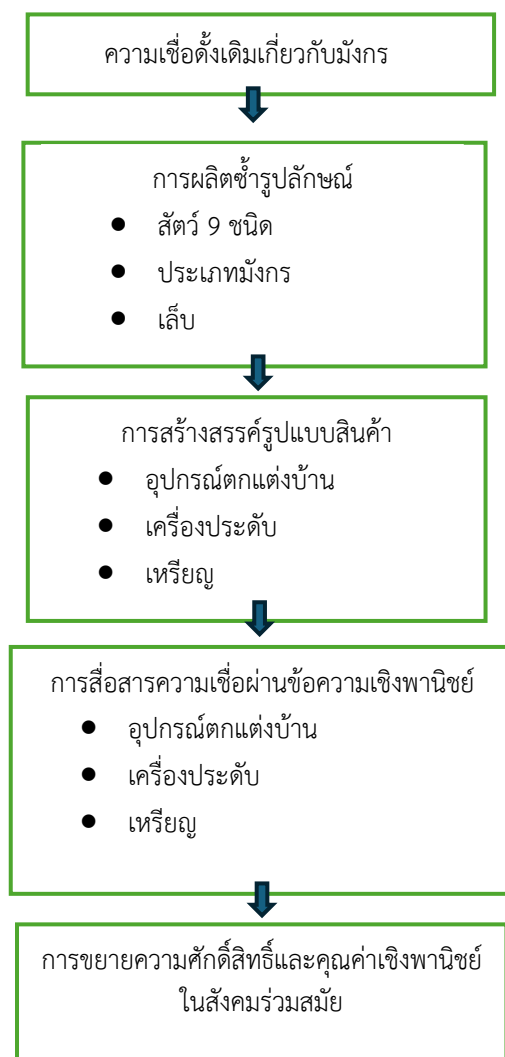
3) ความเชื่อเกี่ยวกับกรงเล็บของมังกร จากการศึกษาที่พบว่าเล็บของมังกรมีทั้งหมด 5 เล็บ 4 เล็บ และ 3 เล็บ ยังคงเหมือนเดิม แต่สิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมดังที่ สมบัติ พลายน้อย (2556) กล่าวไว้ คือ มังกรผู้ยิ่งใหญ่หรือระดับหัวหน้าจะมี 5 เล็บ เป็นเครื่องหมายของราชวงศ์ที่ยิ่งยวดสูงสุด ขุนนางใช้ 4 เล็บ ส่วน 3 เล็บ จะเป็นของสามัญชน แต่จากการศึกษาพบว่า แม้จะปรากฏ

จำนวนเล็บ 5 เล็บ 4 เล็บ หรือ 3 เล็บ แต่ในการนำเสนอสินค้ากลับไม่ได้ระบุว่าเป็นของผู้ศรัทธาในระดับชนชั้นใด อาจเพราะในการนำเสนอรูปแบบสินค้ามีข้อจำกัดเชิงพื้นที่และสิ่งสำคัญคือเป็นพลวัตของความเชื่อที่ผู้สร้างต้องการทำลายกรอบแนวคิดที่เคยสื่อถึงความเชื่อเกี่ยวกับเล็บมังกร ให้สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มคนในสังคม ดังนั้น จึงได้สร้างสรรค์ ความเชื่อที่เน้นไปที่ “เทพคุณของมังกร” ผ่านข้อความที่โพสต์ ถือเป็นกระบวนการดัดแปลงความเชื่อดั้งเดิมมาสร้างสรรค์ใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการในการซื้อสินค้า

การผลิตซ้ำรูปลักษณ์มังกรในสินค้า ไม่ได้เป็นเพียงการคงไว้ซึ่งคติความเชื่อดั้งเดิม หากแต่เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนความหมายเชิงสัญลักษณ์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะการลดทอนนัยทางชนชั้นของกรงเล็บมังกร และแปรรูปความศักดิ์สิทธิ์ให้กลายเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ในระดับปัจเจก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างการประกอบสร้างความหมายมังกรในบริบทสินค้าออนไลน์

จากการศึกษาพบว่า องค์ความรู้ใหม่มิได้เป็นเพียงการจำแนกรูปแบบสินค้า แต่สะท้อน “กลไกการแปรรูปความเชื่อ” จากมิติทางวัฒนธรรมสู่มิติทางเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีสาระสำคัญดังนี้ 1. การคงอยู่ของโครงสร้างความเชื่อดั้งเดิม มังกรในสินค้ายังคงผลิตซ้ำรูปลักษณ์จากสัตว์ 9 ชนิดอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ “หัว ตา เขา” ซึ่งปรากฏครบ 99 ชิ้น แสดงถึงการรักษาอัตลักษณ์หลักของมังกรตามคติจีน 2. การเลือกใช้มังกรประเภท “หลง” เป็นแกนกลางความศักดิ์สิทธิ์ สินค้าทั้ง 3 รูปแบบล้วนสร้างสรรค์ตามมังกรประเภท “หลง” ซึ่งเป็นมังกรฟ้า มีเขา และสื่อถึงอำนาจสูงสุด สะท้อนว่าผู้ผลิตเลือกใช้ภาพแทนอำนาจสูงสุดเพื่อดึงดูดศรัทธา 3. พลวัตของความเชื่อเกี่ยวกับกรงเล็บ แม้คติเดิมกำหนดลำดับขนชั้นผ่านจำนวนเล็บ (5, 4, 3 เล็บ) แต่ในบริบทสินค้าออนไลน์พบว่าการลดทอนข้อจำกัดทางขนชั้น ทำให้มังกร “เข้าถึงได้” สำหรับทุกระดับ สะท้อนการปรับความเชื่อให้สอดคล้องกับบริบทสังคมสมัยใหม่ 4. การขยายความหมายสู่มิติชีวิตประจำวันจากทั้งหมด 22 ความเชื่อ พบว่าด้านที่เด่นที่สุดคือ อำนาจ เสริมดวงชะตา และนำโชค แสดงให้เห็นว่าความศักดิ์สิทธิ์ของมังกรถูกทำให้ใกล้ชิดชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะขนชั้นสูงหรือพิธีกรรม 5. การผสานวัฒนธรรมกับระบบตลาดดิจิทัล Shopee ทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางที่เอื้อให้เกิดการผลิตซ้ำความเชื่อผ่านข้อความโฆษณาและการจัดวางสินค้า ส่งผลให้ความศักดิ์สิทธิ์ของมังกรถูก “ขยายความหมายเชิงพาณิชย์” อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า มังกรในบริบทสินค้าออนไลน์มิได้เป็นเพียงวัตถุประดับหรือสินค้าเชิงพาณิชย์ แต่เป็น “สัญลักษณ์วัฒนธรรมที่ถูกผลิตซ้ำ ปรับเปลี่ยน และขยายความหมาย” เพื่อรองรับทั้งความศรัทธาและกลไกตลาดร่วมสมัย กล่าวได้ว่า งานวิจัยนี้เสนอกรอบความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับ “พลวัตของความเชื่อดั้งเดิมในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล” ผ่านกรณีศึกษาสินค้ามังกรในแพลตฟอร์ม Shopee

สรุป

รูปแบบสินค้ามังกรในเพจขายสินค้า Shopee พบทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ อุปกรณ์ตกแต่งบ้าน เครื่องประดับ และเหรียญ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ศิลป์ที่สืบทอดจากความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับรูปลักษณ์มังกร ส่วนความเชื่อที่ปรากฏสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ความเชื่อเกี่ยวกับรูปลักษณ์และความเชื่อเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความศักดิ์สิทธิ์ โดยความเชื่อด้านรูปลักษณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะทั่วไป ประเภทของมังกร และลักษณะกรงเล็บ ขณะที่ความเชื่อด้านสัญลักษณ์ได้ขยายบทบาทของมังกรจากเทพเจ้าผู้ทรงอำนาจ ให้ครอบคลุมทั้งด้านความมั่นคงและความร่ำรวย เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมร่วมสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ควรศึกษาวิธีการประกอบสร้างความเชื่อ โดยการใช้องค์ความรู้ด้านการประกอบสร้างและความเชื่อซึ่งอาจจะเห็นการประกอบสร้างความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าอื่น ๆ ของชาวจีน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและความเชื่อเกี่ยวกับสินค้ามังกรกับเพชขายสินค้าอื่น ๆ ของชาวจีนว่ามีรูปแบบและความเชื่อที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้เห็นลักษณะที่ร่วมและแตกต่างทั้งในรูปแบบและความเชื่อ

เอกสารอ้างอิง

- All around China. (2068). มังกรสัตว์ประจำชาติจีน จากหลักฐานทางโบราณคดีมีความเชื่อและศรัทธามาก่อนที่ราชวงศ์แรกของจีน. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2568, จาก Face book. <https://www.facebook.com/100083213294896/posts>
- กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์. (2559). มโนทัศน์เรื่องนาคของชนชาติไท. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร 9(1), 1099-1116.
- ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์. (2562). ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 6(2), หน้า 234-248.
- นพพล จันทรกระจ่างแจ้ง และศิริวรรณ เรื่องศรี. (2563). การเปรียบเทียบพญานาคกับมังกรในมุมมองของศาสนาและความเชื่อ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 165-179.
- พรรณปพร จอบุญ. (2562). การปรับตัวของชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในชุมชนเมือง: กรณีศึกษาเยาวราช กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาราดา วิรัสวีร์. (2565). สถานะและรูปลักษณ์ของสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ในบริบทร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์แผน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภริมา วินิตาสถิตยกุล และ พระมหาจิรฉันท จิรเมธี(โลละลุน). (2558). คติชนวิทยา: ความเชื่อในสังคมไทย. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 1(1), หน้า 31-43.
- พิมพ์ภัสร์ กันทรคุณ และคณะ. (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของ “มังกรจีน” บนสื่อสังคมออนไลน์. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 44(1), 18-37.
- ปรัชญา เหลืองแดง. (2556). มังกรจีนในงานประดับหลังคาพุทธสถานไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 – 24. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สมบัติ พลายน้อย. (2556). เล่าเรื่องมังกร ตำนานหลากหลายชาติ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : พิมพ์คำ.
- สมฤทธิ์ บัวเงิน. (2537). ตำนาน ความเชื่อ และไสยศาสตร์. กรุงเทพฯ: คຸ້ມຄ່າ.
- Shopee. (2567). สินค้ารูปมังกร. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2567 <https://shopee.co.th/>

